

Bøler IF Friidrett
Per Inge Østmoen
Stallerudv. 95
0693 Oslo

Oslo, 10. januar 2015

Til Norges Friidrettsforbund
v/ forbundets generalsekretær

Forslag til Norges Friidrettsforbunds landsmøte 2015

Bøler IF Friidrett foreslår at landsmøtet i 2015 fjerner ordningen med engangslisens i mosjonsarrangement. Dette skal skje så fort som mulig og senest fra og med 1.1.2016.

Konkret forslag:

Vi tar utgangspunkt i de nasjonale bestemmelser under
<http://www.friidrett.no/organisasjon/loverogregler/Documents/Nasjonale%20bestemmelser.pdf>

Vårt forslag berører pkt. L. Lisens.

De punktene under L som nevner engangslisens er pkt. 1, 2 og 5 og de må derfor endres. Endringene skal gjelde fra 1. januar 2016.

Nåværende tekst for pkt. 1):

"1. For deltakelse i alle konkurranse-, mosjons- og trimarrangement i regi av organisasjonsledd tilknyttet Norges Friidrettsforbund gjelder et krav om at utøveren (deltakeren) må ha løst Norges Friidrettsforbunds lisens."

Dette ønsker vi endret slik at engangslisens bortfaller i mosjonsløp. Vi foreslår derfor at nåværende tekst endres, og får følgende ordlyd:

"1. For deltakelse i alle konkurransearrangement i regi av organisasjonsledd tilknyttet Norges Friidrettsforbund gjelder et krav om at utøveren (deltakeren) må ha løst Norges Friidrettsforbunds lisens."

Videre vil vårt forslag berøre pkt. 2.

Gjeldende tekst:

"2. Norges Friidrettsforbunds lisens skal tilbys som engangslisens eller årslisens. Engangslisensen vil gjelde for utøverens deltakelse i ett arrangement. Årslisens vil gjelde for utøverens deltakelse i alle arrangement innenfor et kalenderår."

Forslag til ny tekst i pkt. 2:

"2. Norges Friidrettsforbunds lisens skal tilbys som årslisens. Årslisens vil gjelde for utøverens deltakelse i alle arrangement innenfor et kalenderår."

Det foreslås videre endringer i pkt. 5.

Gjeldende tekst:

"5. Alle innbetalinger av lisens skal skje til Norges Friidrettsforbund. Engangslisenser skal betales samtidig med startkontingent, og det skal gjennomføres automatisk elektronisk lisenssjekk i påmeldingsprosedyrene når påmelding skjer online. Ved etteranmeldinger og påmeldinger ved start er arrangøren forpliktet til å foreta lisenssjekk og eventuelt innkreve engangslisens før påmelding kan aksepteres. Arrangører av sertifiserte arrangement hvor det er brukt friidrettens online påmeldingssystem får tilbakebetalt 20 % av den innkrevde engangslisensen av Norges Friidrettsforbund."

Forslag til ny tekst:

"5. Alle innbetalinger av årslisens skal skje til Norges Friidrettsforbund. Det skal gjennomføres automatisk elektronisk lisenssjekk i påmeldingsprosedyrene når påmelding skjer online. Ved etteranmeldinger og påmeldinger ved start er arrangøren forpliktet til å foreta lisenssjekk."

Begrunnelse:

Det er klubbene som arrangerer mosjonsløpene og som må kreve inn engangslisensen. Den blir dermed et tillegg til den kontingent klubbene må ha for å finansiere sine arrangementer. Således blir engangslisensen en avgift som ikke kommer klubbene og deres utøvere til gode, men i praksis er en avgift som pålegges klubbene for å finansiere forbundets aktiviteter.

Sakens realiteter

1) Mindre inntekter for klubbene

Det er i dag ikke billig å delta i mosjonsløp. Mye tyder på at kontingenten er på smertegrensen for hva mosjonsutøvernes marked kan akseptere før resultatet blir frafall og merkbar nedgang i deltakelsen. Når situasjonen er slik, vil deltakelsen i mosjonsløp påvirkes negativt ved økning av prisen for å delta. Det er helt realistisk å anta at den økningen som engangslisensen medfører vil gjøre at vi får en stagnasjon og kanskje til og med tilbakegang i antallet deltakere i mosjonsløp. For mindre løp og løp i distriktene kan en vesentlig reduksjon i deltakerantallet gjøre at løp blir regelrett nedlagt pga. manglende økonomi når deltakerantallet faller under en kritisk grense.

Dette er ikke kontroversielt. På enkelte områder i samfunnet har avgifter blitt innført med den hensikt å redusere den avgiftsbelagte aktiviteten. Dette gjelder for eksempel veiprising, som er innført som et bilbegrensende tiltak. Derfor bør det også erkjennes at en økning i prisen det koster å delta i mosjonsarrangementer vil påvirke viljen til å delta i slike arrangementer. Bøler IF Friidrett mener at det ikke er et godt formål å fortsette med en engangslisens som fungerer som

et deltakerbegrensende tiltak i mosjonsløp.

Klubbene er smertelig klar over den ekstrabelastningen engangslisensen påfører deltakerne. For å unngå reduksjon i antall deltakere har mange løpsarrangører i det første året med engangslisens ikke økt startkontingenten. Resultatet er at klubbene tjener mindre enn før på å arrangere løpet, noe som påvirker klubbøkonomien negativt også selv om deltakerantallet holder seg stabilt. Det er ikke klokt å satse på at en vedvarende økning i deltakelsen skal kompensere kostnadene som engangslisensen påfører klubbene, fordi løpsinteressen historisk går i bølger. Vi kan følgelig ikke forutsette at antallet deltakere i mosjonsløp vil øke i all fremtid. Hva vi kan forutsette, er svingninger i deltakerantallet som det meste annet. Gitt de beskrevne forholdene, må det betegnes som uklokt å bebyrde klubbene med den ekstraavgiften engangslisensen representerer.

2) Svinn underveis fra arrangørklubbene til forbundet pga. utgifter

At forbundet legger avgift på deltakelsen i mosjonsløp, gir ikke mer penger til friidretten totalt sett. Hva som skjer er at avgiften overfører penger fra klubbene og grunnplanet til forbundet, og dette medfører nødvendigvis at en god del midler blir borte på veien.

På forbundets høstmøte i 2014 ble det oppgitt at totale inntekter fra engangs- og helårslisens så langt i 2013 hadde vært kr 4 995 000. Kretsene hadde fått 1,3 millioner og forbundet satt igjen med kr 1 495 000 etter kostnader.

Det går med penger til forsikring (kr 1 156 205) og utvikling og drift av systemer for påmelding/innbetaling av engangslisensen (kr 1 043 750). Forbundet har nå en ansatt som stort sett har lisenadministrasjon som oppgave. Om vedkommendes lønn er en del av de nevnte utgiftene, vet ikke Bøler IF Friidrett.

De som kjenner friidretten innenfra, vet at både trening, talentutvikling og den daglige aktiviteten skjer og drives i klubbene. Det er derfor ikke hverken rasjonelt eller solidarisk å overføre betydelige midler gjennom avgift fra klubbene til forbundet, og spesielt ikke når en del av midlene nødvendigvis forsvinner i administrasjonskostnader. Friidrettens sportslige verdier skapes i klubbene, og dette forholdet tilsier at klubbene må få lov til å beholde sine midler i klubben. Det handler dessuten om frivillig arbeid, og frivillige tillitsvalgte og trenere får ikke styrket sin motivasjon ved å oppleve at de verdien de skaper indirekte blir avgiftsbelagt. Vi oppfordrer på det sterkeste forbundet til å se at det i siste instans er i deres egen interesse å forlate engangslisensen.

Da engangslisensen ble utredet før forslaget til forbundstinget i 2013 ble ikke arrangørklubbenes mening om lisensen hørt. Et argument som på friidrettstinget 2013 ble fremført til fordel for lisensen, er at den gir øket "trygghet/sikkerhet" for utøverne. Vi mener at denne fokuseringen på løpernes trygghet mangler et realistisk grunnlag. Bøler IF Friidrett har arrangert Nøklevann Rundt i 33 år.

I blant kan løpere falle, og skrubbsår eller forstuede ankler kan oppstå. Skulle slike ting inntreffe får de skadede førstehjelp der og da uten problemer. Dersom mer alvorlige skader skulle inntreffe, vil deltakerne bli kjørt til legevakten og få adekvat behandling i det offentlige helsevesenet. Det er kun akutte skader som dekkes av forsikringen knyttet til engangslisensen.

3) Engangslisensen gir arrangører utenom NFIF en konkurransefordel

Da engangslisensen ble innført, ble det argumentert med at "nå skal friidretten ta eierskap over

sine egne løp og sin egen idrett." Det ble også nevnt at man tenkte å demme opp for kommersielle løp. Vi kan ikke se at disse momentene er relevante. Klubber som er tilknyttet friidrettsforbundet arrangerer omtrent halvparten av alle løp i Norge mens bedriftsidretten står bak ca. 20 %. Mange løp arrangeres også av uorganiserte trim- og løpegrupper som ikke har noen tilknytning til Norges Idrettsforbund. Andelen av rene kommersielle løp er så liten at dette ikke er noen reell konkurrent i 2015, men engangslisensen kan tenkes å være en faktor som kan drive i gang slike løp.

Når friidrettsforbundets medlemsklubber påtvinges en avgift som bedriftsidretten og frittstående arrangører slipper, så oppleves ikke dette som en solidarisk handling overfor klubbene.

Det bør ringe en varselbjelle i friidrettsforbundet når mange enkeltpersoner, klubber og en serviceorganisasjon som Kondis mener at engangslisensen er sterkt urimelig. Det urimelige ligger for det første i at klubbers og idrettsorganisasjoners medlemmer skal påtvinges en ekstra avgift som går til et annet organisasjonsledd enn der hvor grunnlaget for idretten legges, og dette er som tidligere understreket i klubbene. For det annet medfører tvungen engangslisens at deltakerne i mosjonsarrangementer pålegges en avgift som i realiteten medfører at forbundet pålegger klubbløse deltakere en tvungen lisens. Hvilket er en urimelig praksis fordi det bare er et særforbunds egne medlemmer som formelt kan pålegges lisensplikt. I de store mosjonsløpene er andelen deltakere som er medlemmer av klubber tilknyttet friidrettsforbundet i minoritet, neppe over 10%.

For Norges Idrettsforbund har idealet i lang tid vært at pengestrømmen i idretten skal gå ovenfra og nedover til grunnplanet i beste demokratiske ånd og i erkjennelse av grunnplanets nøkkelrolle i å fremme idretten. Engangslisensen representerer et iøynefallende brudd med dette prinsippet.

Innføringen av denne lisensen ble dels søkt legitimert ved utsagn om at forbundet sentralt hadde akutt behov for penger. Det ble påstått at dersom ikke avgiften kom nå, ville forbundet i 2014 måtte redusere den internasjonale deltakelsen, og juniorklassene i EM og VM ville bli spesielt rammet, i følge påstandene. Denne argumentasjonen ble brukt for å hindre at lisensforslaget ble utsatt for at klubbene kunne bli hørt. En kan i det hele tatt stille spørsmålsteget også ved premissene for selve avstemningen som fant sted på friidrettsforbundets ting i 2013.

4) Tilbakegang for turritt og trolig også turrenn

Også skiforbundet og sykkelforbundet har introdusert engangslisens for å delta i turrenn og turritt. Sykkelforbundet har hatt engangslisens i en årrekke, og denne har gitt store inntekter til dette forbundet. Skiforbundet innførte engangslisensen fra og med sesongen 2012/2013. I styrets argumentasjon for innføringen av engangslisensen på friidrettstinget i mars 2013 ble det anført at skiforbundet hadde hatt suksess med innføringen og fått flere medlemmer. En hake ved resonnementet, og noe som viser hvilket hastverk forbundet hadde med å banke lisensen gjennom, var at dette argumentet ble brukt på et tidspunkt hvor mindre enn halvdel av første sesongen med engangslisens var gjennomført.

I mange turritt har det siden for 3-4 år tilbake skjedd en klar og tydelig nedgang i deltakerantallet. Noen betegner nedgangen som dramatisk. I 2014 er nedgangen svært markant. Denne utviklingen har ført til at sykkelforbundet sentralt har erkjent at det har blitt for dyrt å delta, og det har blitt antydning at arrangørene må sette ned startkontingenten. Et eget utvalg har også blitt nedsatt for å analysere situasjonen og finne ut hva som kan gjøres med den. Siden engangslisensen utgjør en betydelig del av sykkelforbundets inntekter, har de ennå ikke stilt spørsmålsteget ved denne.

Det har i lengre tid vært en oppadgående tendens i deltakerantallet i turrenn på ski. Men denne tendensen flatet ut i løpet av sesongen 2013/2014, og nå peker deltakerkurven bratt nedover. Dette er det ingen tvil om. Tegnene kan betegnes som illevarslende. Birkebeinerrennet har i svært mange år vært vårt mest attraktive turrenn, hvor det har vært mest status forbundet med å delta. Birkebeinerrennet har pleid å bli fulltegnet på minutter nesten et år før start. Men to måneders tid foran rennet i 2015 hadde Birkebeinerrennet fortsatt 5000 ledige plasser. Det kan være avlysningen i 2014 som slår ut. Snømangel i Sør- og Midt-Norge og innføring av engangslisensen har rimeligvis også hatt betydning, men denne plutselige endringen må det ligge flere faktorer bak. Også andre renn enn Birkebeinerrennet har færre registrerte påmeldinger i skrivende stund i januar 2015 enn hva som var tilfelle foran foregående års turrennsesong. Dette maner til stor ettertanke når det gjelder å praktisere lisensordninger som påfører renndeltakerne ekstra utgifter.

På grunnlag av de tidligere nevnte erfaringer fra sykkelritt og turrenn på ski mener Bøler IF Friidrett at friidrettsforbundet må unngå å gjøre seg avhengig av penger fra engangslisensen. Historisk sett har norske mosjonsløp gått i bølger. På 1990-tallet opplevde norske mosjonsløp en langvarig nedgangsperiode som ser ut som en parallell til den turrittene opplever i dag. Fra rundt 1990 til 2001 var det stor tilbakegang i deltakelsen i mosjonsløp. Først rundt 2005 stoppet nedgangen, og deltakerkurven pekte oppover. Men i løpet av nedgangsperioden ble flere store løp sterkt redusert. Selveste Oslo Maraton opplevde en så stor tilbakegang at det ikke ble arrangert i 2002 og 2003, og Sentrumsløpet hadde også en betydelig reduksjon i samme tidsrom. Vi mener at historiske erfaringer fra alle de nevnte idrettene og deres respektive mosjonsarrangementer tilsier at en ekstra unødvendig byrde på deltakerne som en engangslisens innebærer, må unngås. Vi mener videre at engangslisens kan karakteriseres som en relativt rendyrket mosjonistskatt.

Dersom det er slik at friidrettsforbundet mangler penger til toppidrett og andre av forbundets aktiviteter, så bør alle klubber bidra og ikke bare de som arrangerer mosjonsløp. Å arrangere løp er naturlig i en friidrettsklubbs virksomhet, og for mange klubbers vedkommende er det en sentral del av deres aktiviteter. Dette er dessuten fullstendig i samsvar med Friidrettsforbundets overordnede formål. Bak denne aktiviteten ligger i hvert tilfelle svært mye frivillig arbeid som nedlegges i forbindelse med arrangementene. Et opphør av engangslisensen vil virke som en stor anerkjennelse av det frivillige arbeidet som foregår i friidrettsklubber over det ganske land, og være et håndslag til mosjonsutøvere.

Med hilsen
Bøler IF Friidrett
Per Inge Østmoen
Leder i Bøler IF Friidrett